

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1
Tel. št. 73.

Leto XXII.

Št. 35.

Kranj, 27. avgusta 1938

Izaja vsako s. boto.
Naročnina: celoletno 40.- Din, polletno 20.- Din,
četrtletno 10 Din.

Volc samo dlako menja . . .

Odkar so komunisti na znanem pariškem kongresu „ponudili roko“ katoličanom so že mnogi o tej stvari pisali. Nekateri so to pozdravili kot znak zboljšanja razmer in omiljenja političnih nasprotstev v narodu, drugi so zopet vso zadevo prav previdno komentirali, nekateri pa jasno in odločno zagovarjali.

Kdor pozna socialistično in komunistično filozofijo, ta ve, da je med socialistom ter komunistom na eni strani in pa katoličanom na drugi strani zelo velik, lahko rečemo nepremostljiv prepad in dokler eden ali drugi v svoji miselnosti o življenju in človeku popolnoma ne kapitulira, je kako trajno sprijaznjene popolnoma nemogoče. Tu ne gre samo za želodec in kruh, kakor to povdarjajo zadnje čase komunistični agitatorji. Tu tudi ne gre za pravo demokracijo, za boj proti fašizmu, za svobodo, te sedaj tako moderne komunistične krlitice. Gre za vse nekaj več.

Temelj komunizmu in socializmu je Marxova filozofija o življenju in človeku. Karl Marx je jasno zapisal, da je vera strup za ljudi. Lenin, Stalin sta se kot komunistična voditelja in vladarja komunistične države te filozofije strogo držala. Med svojimi podaniki sta na zverski način zatirala vero in z njo vred vernike. Stalin še zdaj pobija in trebi iz vrst svojih državljansov vernike, kot najbolj nevarne elemente sovjetski republiki. Res je smešno, da se morejo sploh najti ljudje, ki bodo verovali agentom, katere „rdeči car“ pošilja v svet, da katoličanom „ponujajo roko“ za skupno delovanje v boju proti fašizmu, v boju za demokracijo in bratstvo med narodi. Nihče na svetu ne more imeti katoličane za tako naivne kot ravno komunisti, ki mislijo, da bodo katoličani po vsem svetu takoj sprejeli to „ponujeno roko“, da bi komunistom pomagali do oblasti, potem katere bi potem lahko likvidirali katoličane same, kakor so jih v Rusiji, Mehiki in drugih krajih, kjer so prišli do kakega vpliva.

Kaj je prav za prav glavni namen komunistov in njihove „ponujene roke“? Vsakemu zavednemu katoličanu mora biti jasno, kaj je njihov namen. Povsod se vrši velik socialen preobrat. Med delavstvom se pojavljajo preproki, ki oznanjajo nevarnost za delavstvo radi boljše konjunkturi industrije, sami povzročajo še večje nezadovoljstvo med delavstvom, v kolikor ga je v resnici. Take razmere so pač ugodne za komunistično podtalno delo. Tega se komunisti zavedajo, zato skušajo spraviti v življenje nekako skupno ljudsko fronto. Pri nas jo imenujejo „antifašistično“, ali borbo za svobodo. Kako pa so s svojimi ljudskimi fron-

tami uspeli, se najbolj vidi iz zadnje izjave ministrskega predsednika, kjer je ljudska fronta doživela popoln polom. Pri nas se vtihotaplja v vsa mogoča društva, kjer povsod povdarjajo svojo veliko privrženost naši narodni državi, da se borijo za obstoj neodvisne Slovenije, da je njihov ideal prava demokracija, itd. Koliko drže te njihove fraze, vemo dobro, saj imamo prilik dovolj, da se prepričamo ravno o nasprotnem.

Njihovo pravo ime nima več privlačnosti. Povej našemu delavcu, da si komunist on ti bo obrnil hrbet. Ravno zato je treba privlačnih gesel in imen, da pridejo v njihove vrste tudi delavci drugih prepričani, katoličanom se mora govoriti o potrebi skupnega nastopa, ker je ogrožen naš narodni obstoj, katoličanom se mora povdarjati, kako brezsmiselna so politična nasprotstva med nami Slovenci. Vsi Slovenci se moramo skupno boriti za gospodarski napredek Slovenije, vsi moramo skupno nastopati v boju za demokracijo, to so limanice, na katere skušajo loviti „sodruge“ med nami. Da vse to še posebej „zabelijo“ s socialnimi krivicami, obljubami za večji zaslužek in podobno, si vsak lahko misli. Tako skušajo svoje vrste ojačiti, ko bi pa dobili v roke oblast, potem bi likvidirali, kakor so to storili njihovi sodruzi v Rusiji. Take načrte imajo komunisti, toda skrite za svojo „ponujeno roko“.

Kar se tiče razlik med komunizmom in krščanstvom pa vedno ostanejo, kakršne so bile. Te razlike so v načelih, in kdor sprejme komunistična načela, delno ali v celoti, ta se prav za prav za toliko odreče načelom krščanstva in načelom katoliške vere. Govorčeni, da je mogoče katoličanom sodelovati s komunisti v raznih gospodarskih in socialnih vprašanjih, je navadna politična vaba. Kajti, kadar komunistu pomagaš gospodarsko, mu daješ s tem v roke moč, da čimprej pride do oblasti in kadar bo dosegel to, te bo kot katoličana prejel ali slej likvidiral. Najprvo bo skušal likvidirati v tebi tvojo vero, če mu pa te ga ne boš dovolil, bo likvidiral tebe. Tak je komunizem in taki so komunisti.

Kdor vse to temeljito presodi, mora uvideti, da je za katoličane velik riziko bratiti se s komunisti in kadarkoli so se še kje bratili, so katoličani vedno drago plačali svojo zmozo. Časi v katerih živimo, so prerenski in prevarni, da bi katoličani zaupali svojim najzagrizenjšim načelnim nasprotnikom. Ti nas vabijo zato, ker nas rabijo. Po naših hrbtih bi radi prišli do politične moči, kaj bi pa temu sledilo, lahko vsak presodi, kdor ni slep.

Za novo osrednjo mlekarno na Gorenjskem

V ponedeljek 22. t. m. se je vršil v Kranju v hotelu Stara pošta sestanek mlekarških zadrug z ozemlja, ki pride v poštev za ustanovitev centralne zadruge „Gorenjske mlekarške zadruge“, ki se bo zgradila v Čirčičah pri Kranju, kakor smo že zadnjič poročali. Na sestanku je prišlo veliko zastopnikov mlekarških zadrug. Na sestanku se je v glavnem govorilo o pravih nove zadruge ter se je po daljšem razmotrivanju sprejel osnutek pravil v določilih glede deležev, jamstva in zastopstva posameznih članov — mlekarških zadrug. Določil se je delež na 5000 din na 100 litrov dnevne dobave mleka. Jamstvo je predvideno petkratno. Poleg tega se je delež članov mlekarških zadrug, ki je bil prvotno predviden na člana po 200 din za vsako kravo, zmanjšal na 100 din. Precej

se je tudi govorilo o zastopstvu članic; pravila so predvidevala, da ima vsaka članica brez ozira na število deležev samo en glas. Ker bi po mnenju večine to ne moglo ugodno vplivati na delovanje zadruge, se je osnutek pravil v tem pogledu spremenil v toliko, da se je število zastopnikov odredilo v razmerju s številom deležev in sicer tako, da imajo članice z več kot 12 deleži 5 zastopnikov oziroma glasov, ostale razmeroma manj.

Na sestanku je bilo tudi govora o načinu delovanja poslovođe bodoče zadruge, ker navzoči niso bili na jasnem glede delokroga njegovega samostojnega poslovanja.

Samostojno delovanje poslovođe se mora namreč razumeti tako, da bo popolnoma ločeno in neodvisno od poslovanja državnega mlekarškega zavoda, za katerega je kmetijski

ministrstvo že odobrilo zidavo na istem mestu, kot bodo Gorenjske mlekarške zadruge, t. j. v Čirčičah pri Kranju.

Vse mlekarške zadruge z ozemlja bodoče glavne mlekarne bodo imele do 3. septembra t. l. svoje izredne občne zbere, na katerih se bodo odločile, ali pristopijo k novi zadrugi ali ne. Po izrednih občnih zborih mlekarških zadrug se bo vršil ustanovni občni zbor te nove zadruge.

Ceprav se gleda z gotove strani z omalovaževanjem in nezaupanjem na akcijo za ustanovitev te največje mlekarške zadruge v Sloveniji, upamo, da bodo naši trezni in prevdarni zadrugniki točno presodili velik pomen, ki ga ima bodoča centralna mlekarna na Gorenjskem za naše narodno gospodarstvo in naše

zadružištvo. Ako jih bo pri tem vodila samo skrb za napredek našega mlekarstva, ki je prav gotovo pomemben faktor v gospodarstvu našega kmeta, potem ne bodo dolgo premišljali in oklevali temveč podprli to akcijo. Zavedati se namreč moramo, da bi bila za nas Slovence nedogledna izguba, ako se ne bi mogel izvesti celoten načrt v takem obsegu, kakor je zasnovan, ne glede na to, da prav lahko pride celo do tega, da doma izgubimo priložnost za strokovno izobrazbo naših mlekarjev.

Prepričani smo, da bodo vsi pozdravili to akcijo ter se za njo zavzeli to, kakor vsa zadeva tudi zasluži. Predvsem pa moramo gledati na gospodarske interese nas vseh, vse Gorenjske, čeprav morda to in ono nemu ali drugemu ni po volji.

Kakšna je voda v Savi?

V eni zadnjih številc našega lista smo opozorili javnost, tujskoprometna društva kakor tudi oblast na stanje, v katerem se nahaja najlepša naša reka Sava in v zvezi s takim njenim stanjem tudi življenje okoli nje ter tujski promet. Nismo imeli ter tudi sedaj nimamo namena zvrčati krivdo za tako stanje na industrijo vendar moramo že z narodno gospodarskega stališča, ki ga ima reka Sava za vso Gorenjsko, stvar popolnoma razkriti, da se nevarnost, ki grozi uničiti vsako življenje v Savi in okoli nje, ko še ni prepozno, odkloni.

V našem zadnjem članku smo opisali v glavnem stanje Save iznad Kranja. Tudi ni bilo to naše poročilo povsem popolno, ker nismo imeli še dovolj jasnih dokazov o pogubnih posledicah slabih in nezadostnih filtrov pri odpadnih vodah KID na Jesenicah. Res, da je žilindra, ki jo opazi vsak gostokonež, velik vzrok, da je v Savi prenehale vsako življenje, vendar to še ni glavni vzrok. Znano je, da mora voda vsebovati vsaj 5 mgr kisika na liter, da more v vodi uspevati fauna in flora. Ker vsebujejo odpadne vode na Jesenicah in Javorniku tudi železno galico, ki sama na sebi ni strupena pač pa v vodi veže kisik, tako da odpade odstotek kisika pod normalo, je vsako življenje nemogoče. Največ pa škoduje odpadna voda generatorjev, ker vsebuje hude trupe, kakor kresole in fenole, ki se zelo težko razkrajajo potom oksidacije ter so za vso vodno florjo in fauno pogubonosni.

Zanimali smo se, kakšno je stanje Save pri Kranju in dalje proti Medvodam. Ugotovitev so porazne. V Savi poleg Kranja je popolnoma izključen obstoj faune in flore, ker Sava nima dovolj kisika v sebi. Tekstilne tovarne imajo namreč nezadostne čistilne naprave, ki ne morejo odpadno vodo zadostno očistiti predno se vteka v Savo. Poleg tega pa vsebuje odpadna voda mnogo delcev bombaža, anilinske barve in škroba, kar vse neposredno škoduje ribam. Ugotovljeno je, da je 2 do 3 km od Kranja v Savi padel kisik pod normalo ter je izključeno, da bi v taki vodi živele ribe in vodne rastline.

Zanimiva je statistika, ki nam kaže, kako se je postopoma zastrupljevalo življenje rib v Savi.

V sezoni 1925-26 je bilo v Savi pri Kranju ujetih sulcev v teži ca. 200 kg nad 100 postvri v teži 50 do 70 kg in nad 1000 lipanov v teži 500 do 600 kg. V letu 1938 pa je bil v istem delu Save samo 1 sulc, 14 postvri, lipana pa nobenega. Celo kapi, ki so morda najodpornejša riba, so vsled zastrupljanja Save morali svili na ljubo nehati plavati po Savi. Nekdaj je bilo v Kranju pod klavnico vse polno kapov, danes jih pa ni nikjer. Poskušali so obnoviti ribji rod z vlaganjem mladih rib iz ribogojnih zavodov, pa se tudi to ni obneslo, ker je voda že preveč zastrupljena.

Kako je voda zastrupljena, nam lepo predoči sledeče: Ko še niso bili na jasnem, odkod je v Savi toliko poginulih rib, so napravili sledeč pokus: v posebni posodi so spustili v Savo živo ribo nekaj 100 metrov pod izlivom odpadne vode Jugoče. Mnenje je bilo, da se v taki oddaljenosti voda mora že očistiti, odnaso da strupi vsled mešanja z rečno vodo izgubijo na svojem potovanju dejstvo. Uspeh je bil nasproten: riba je poginila v teku 14 minut.

Nadamo se, da bodo merodajne oblasti ukrenile vse potrebno, da se onesnažene reke Save od strani industrije preproči ter tako vrne Savi sloves, ki ga je nekdanj uživala. Ko se danes vsak kraj bori za napredek tujkega prometa moramo pač računati v tem oziru na popolno pomoč oblasti, saj je dovolj jasno, da je reka Sava za nas Gorenjce s tujsko-prometnega ozira izredno velikega pomena.

Mladinski nastop v Kranju

Letošnje leto je bilo na Gorenjskem rekordno število prireditvev in kjerkoli je šlo za ideale slovenske katoliške mladine ni manjkalo zastopnikov Fantovskega odseka in Dekliškega krožka iz Kranja. Nastopili so nedeljo za nedeljo in povsod vzbudili vsled svoje vzorne discipline pozornost, povsod so častno zastopali naše mesto, posebno še pri velikem mednarodnem taboru v Ljubljani.

Pretečeno nedeljo je priredil Fantovski odsek in Dekliški krožek v Kranju svoj nastop na „Planini“. Namen prireditve je bil predvsem ta, da bi naši starši videli, da niso njih otroci brez koristi prizivljali proste ure v Ljudskem domu in na letnem telovadišču in da so pokazali domačinom svojo razgibanost in svoje veselje do organizacije. Pri prireditvi je sodelovala tudi vzorna vrsta telovadcev: Ivo in Franc Kermavner, Irgan Natlačen, Železnik, Janež in Vimar. Kljub temu, da je bilo istočasno v okolici Kranja mnogo prireditvev se je zbralo na telovadišču „Planina“ lepo število ljudi, ki so bili od točke do točke bolj navdušeni z nastopajočo mladino. Posebno veseli so bili starši, ko so se do solz nasmejali ljubkemu nastopu najmlajših, navduševalo so jih tudi simbolične vaje. Pri vajah na drogu, bradlji in na konju pa smo kar strmeli veliki sposobnosti domačih, posebno pa še vzorni mednarodni vrsti telovadcev. Lahko rečemo, da je bil vsak, ki je prisostvoval tej lepi prireditvi, vesel, moral pa priznati, da se slovenska katoliška mladina v Kranju v lepem številu in živahno giblje.

O pomenu Fantovskega odseka in Dekliškega krožka je lepo govoril uvodoma g. kaplan Joža Vovk, ki je povdarjal, da vprav naše mladinske prireditve, ki se vrše nedeljo za nedeljo, jasno kažejo, da nas ni treba bit strah sloven-

V nedeljo, dne 28. avgusta

BOJEVNIŠKI TABOR NA BREZJAH

ske bodočnosti. Ta mladina kaže, da zna prav ceniti svojo državo, da hoče z vsemi silami služiti svojemu gospodarju Bogu in se žrtvovati za svoj narod.

Po res lepem govoru g. kaplana Vovka so nastopile mladenke s prostimi vajami. Nato je izvajala vzorna vrsta telovadcev brezhibna vaje na konju. Obe točki sta izzvala sproščeno navdušenje. Lepe vaje je pokazal domači fantovski odsek na bradlji, mladi pa proste vaje. Zatem je prikoral k bradlji vzorna vrsta med navdušenim ploskanjem in živio klici in pokazala svojo umetnost, domači fantje pa so se izkazali na drugo. Posebnost prireditve je bil samostojen nastop s prosto vajo znanega telovadca Janeža, kateremu je priredila publika viharne ovacije. Ljubki je bil nastop deklet z venčki, ki so enotno izvedle krasno simbolično vajo. Vsi člani so nastopili še s prostimi vajami, za zaključek pa so razveselili publiko že znani mednarodni telovadci.

Po nastopu naše mladine, katero bi občinstvo še in še občudovalo je bila razigrana prosta zabava, pri kateri je bilo posebno veliko veselja s srčolovom. Sreča se je izkazala revnejšim vendar so bili s srečolovom vsi zadovoljni, ker je bilo res veliko dobitkov.

Veselje? - Ne, žalost!

Slovenski narod, ki je zadnje čase tudi prevelike duhovitosti svojo slavno rubriko „Politični ozornik“ moral prenesti na drugo stran, se je zopet enkrat spomnil našega lista. Vendar je sedaj odstopil od svojega dosedanjega načina, s katerim je imenoval naš list „Škerbec - Sabothyjevo glasilo“. Ne vemo, zakaj sedaj naš list imenuje z drugim imenom, mislimo pa, da bo sedaj dr. Sabothy gotovo užaljen, ker je izpustil njegovo ime in tako prenehal z neplačano reklamo.

Ne bomo sicer odgovarjali na te njegove irtidve, ker vemo, da je Slovenski narod „najbolj informiran“ dravobanski popoldnevnik, moramo pa odgovoriti zaradi veselja, ki ga nam pripisuje radi prepovedi izhajanja našega „hudega tekmeča“, z drugimi besedami „nacionalnega, močno socialno usmerjenega tednika“. Namenoma se nismo hoteli spoštati v polemiko z našim „nevarnim tekmečem“ cel čas njegovega življenja, ker mu nismo hoteli jemati ugled, ki ga je uvažal kot „neustrašeni časopisni zagovornik nacionalnega življa v Kranju in na Gorenjskem, ki ga v današnjih časih bolj kakor kdaj prej potrebuje!“ Nam je bilo celo žal, ko smo zvedeli, da je naš „nevarni tekmeč“, pod čigar plaščem so imeli svoje pribežališče pripadniki vseh mogočih svetlih barv, izpustil svojo plemenito dušo v cvetu svoje mladosti. Smatramo namreč za svojo dolžnost, da javno povemo, da se je število naših naročnikov, dokler je živel naš

„nevarni tekmeč“, vedno zviševalo. Ker smo skromni, te zasluge ne pripisujemo sebi, ampak nasprotno njemu.

Ker je po izjavi Ata naroda „nacionalni življenj v Kranju in na Gorenjskem“ sedaj v nevarnosti ter rabi v sedanjih časih „neustrasene časopisne zagovornika“, se z njim vred veselimo novemu „tekmeču“, ki bo še naprej pomagal širiti naš list.

Narodni tabor v Kamniku

V dobi, ko proslavlja zelena Štajerska 20-letnico svoje narodne države, hoče tudi mesto Kamnik slediti lepemu zgledu. Kamnik ima do tega še posebno pravico, saj je že od nekdaj narodno zavedno mesto in ima čast biti rojstni kraj borca generala Meistra, kateremu bo ob isti priložnosti spominska plošča. Narodni tabor v Kamniku je pod visokim pokroviteljstvom narodnega voditelja ministra dr. Korošca in prevz. škofa dr. Rožmana. V soboto 3. septembra se prično slovesnosti s slavnostnim zborovanjem kat. dijaštva, ki bo zborovalo ob 25-letnici k. d. p. d. „Bistrica“. Na zboru govorijo Terseglav, dr. Fajdiga in dr. Debeljak. Zvečer je v kamniškem domu akademija, na kateri govori urednik dr. Ahčin.

Naslednje jutro, 4. septembra je ob 9 uri slovesno odkritje plošče gen. Maistrui nato spreved uniformiranih društev in narodnih noš na Glavni trg. Na trgu ob 10. uri sv. maša s pridigo, nato narodni tabor, na katerem govori ban dr. Natlačen, pisatelj Finžgar in urednik dr. Kuhar.

V nedeljo, 4. septembra je velik dan za vso Gorenjsko! Zato takrat vsi v Kamnik!

Narodni odbor.

700-letnica Marijine božje poti v Velesovem

Lepo vreme v nedeljo 21. avgusta je privabilo v našo dolinico veliko romarjev in izletnikov, ki so obiskali cerkev in se pripravili varstvu Matere božje. V spomin na zgodovinsko dejstvo, da je bil pred 700 leti Verrijand, župnik v Mengešu soustanovitelj cerkve in samostana v Velesovem, so preteklo nedeljo popoldne obiskali Mengščani pod vodstvom g. župnika Jankoča Sušnika naš božjepotni kraj. Krasen govor o Marijinem češčenju je imel v cerkvi g. dr. Zagar — misijonar iz Grobelj — na kar so sledile slovesne litanije Matere božje.

Dekanijski shod za žene bo tu v nedeljo 28. avgusta. Popoldne ob dveh se zbere žene pri podružni cerkvi na Trati, — odtam grede v procesiji v cerkev, kjer bo pridiga in slovesne pete litanije. Izredna prireditve med šmarnimi mašami bo pa cerkveni koncert v

nedeljo 4. septembra popoldne ob 5. uri. Takrat bo mogel priti v cerkev samo tisti, ki si bo kupil vstopnico, sedež 6 din ali stojišče 3 din. Nastopi 9 zborov iz okoliških župnij. Po končanem koncertu bodo pete litanije Matere božje z blagoslovom. Čisti dohodek koncerta se uporabi za popravo cerkvenih orgel.

Na Mali Šmaren 8. septembra bo pa zaključna slovesnost. Takrat bo glavno opravilo ob 6. uri in ob 10. uri in obakrat darovanje za cerkev. Vmes bodo pa še tih sv. maše ob 7. in pol 8. uri. Sam prevzvišeni g. knezoškof dr. Gregorij Rožman bo imel ob 10. uri pridigo in sv. mašo. Popoldne ob pol treh bo pridiga g. kanclerja Jož. Jagodica — nato pa slovesna procesija s starodavnim kipom. K tej procesiji so posebej povabljene Marijine družbe z zastavami — fantovski odseki v krojih in narodne noše iz sosednih in okoliških župnij. Za knjižico „Velesovo“, ki jo je izdala župna cerkev, kjer je popisana zgodovina cerkve samostana in druga, vlada veliko zanimanje. Dobiva se v knjigarnah in v župnišču v Velesovem.

Tedenske novice

KRANJ

OPOZARJAMO na cerkveni pevski koncert, ki se vrši dne 4. septembra 1938 ob 15. uri v božjepotni cerkvi v Velesovem. Pri koncertu nastopijo okoliški cerkveni pevski zbori, sam koncert pa se bo vršil v okvirju proslave 700 letnice velesovske božje poti.

Tekstilni delavci. Zveza združenih delavcev v Kranju ima na razpolago nekaj služb za izvežbane tekstilne delavce. Člani, ki na to reflektirajo, naj se oglasijo v njeni pisarni v „Ljudskem domu“ v Kranju.

Odbor za gradnjo novega pokopališča v Kranju je razpisal za oddajo zidarskih del (naprave ograje) I. javno pisarno ponudbeno licitacijo v skrajšanem roku 14 dni na dan 1. septembra 1938 ob 11. uri v prostori pisarne v Kranju. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobe med uradnimi urami istotam.

Vsak ponudnik mora v uradni proračun staviti ehotne cene.

Na drž. mečani meščanski šoli v Kranju bo vpisovanje v stari ljudski šoli dne 1., 2. in 3. septembra, vsakokrat ob 8. do 12. ure. V prvi razred se smejo vpisati učenci, ki so dovršili najmanj 4 razrede ljudske šole brez slabe ocene, ali oni, ki so dovršili kak višji razred ljudske šole, če niso starejši od 14 let. Vsak učence naj prinese k vpisovanju spričevalo o dovršeni ljudski šoli, davčno potrdilo in rojstni list.

Preskrbite si pravočasno davčna potrdila!

Naknadno vpisovanje za šolsko leto 1938-39 bo za vse učence in učenke za vse razrede v četrtek, dne 1. septembra 1938 od 9. do 12. ure v stari šoli.

Novince naj pripeljejo k vpisu njihovi starši odnosno namestniki. S sabo naj prinesejo rojstni list, domovnico in potrdilo o cepljenju koz, v kolikor niso to storili že pri vpisu meseca junija.

Vsi učenci in učenke iz Čirčič, Huj, Rupe in Struževega, ki so do sedaj obiskovali ljudsko šolo na Primskovem oziroma v Naklem, se vpišejo na ljudski šoli v Kranju, kakor oni novinci, ki so se tamkaj vpisali meseca junija. Novinci, učenci in učenke iz Klanca se po prostem preudarku lahko vpišejo ali na Primskovem ali v Kranju.

V petek, dne 2. septembra 1938 bo ob 8. uri začetna služba božja. Vsi učenci in učenke se zbere ob tričetrt na oker v šoli.

Solea krema in milo je najboljšje priporočilo za Vaš obraz.

V soboto, dne 3. septembra 1938 ob 8. uri je pričetek pouka.

Starši, ne kupujte otrokom prav nikakih šolskih potrebščin, ker bodo tozadevno vse izvedli v šoli! V šolo naj prinese samo tisto, kar imajo od lanskega leta.

Ping-pong tekme. 4. septembra se vrši v dvorani Ljudskega doma v Kranju ping-pong turnir za naslov prvaka Gorenjske. Natančnejša navodila bodo v prihodnji številki — F. O. Kranj.

Popravni izpiti višjega tečajnega izpita — mature so se vršili v sredo in četrtek. Vseh 11 kandidatov je izkušnjo prestalo.

Ako se bo priglasilo zadostno število udeležencev, bo peljal iz Kranja v soboto zvečer ob pol osmih izpred Ljudskega doma na Brezje poseben avtobus k predstavi igre iz življenja v svetovni vojni „Njega ni“, ki jo bodo izvajali na prostem bojevniki iz Trbovelj. Cena vožnji tja in nazaj je 12.— din za osebo. Prijave sprejema naše uredništvo do sobote popoldne. Prijavitelci bodo videli z oglasne deske v veži Ljudskega doma, če bo avtobus peljal in sicer v soboto popoldne.

Solea krema 3.-, 5.-, 10.-, milo 7.50. Za trgovce po orig. tovarniških cenah. Glavno zastopstvo za Gorenjsko:

HINKO PODJAVORSEK - KRANJ.

Na 3 tedenski dopust je prišel v Huje pri Kranju znani izseljeniški duhovnik čg. Anton Švelc. G. Švelc opravlja duhovniško službo v Aumetz v Franciji, kjer se posveča svojim rojakom. Iz Francije je pripotovalo z njim okrog 200 slovenskih izseljencev, ki so se ločili na ljubljanskem kolodvoru. G. Švelcu želimo v domovini kar najlepše dni.

Skupno združenje obrtnikov v Kranju se je preselilo v poslopje hotela „Jelen“. Lokal poleg pisarne dr. Megušarja.

Novi zvočni kino

„Kino Šmartinski dom“
v Šmartnem pri Kranju

Obmejno mesto

V GLAVNI VLOGI: Paul Muni in Bette Davis.

PREDSTAVE:

V soboto, dne 27. avgusta ob 9. uri zvečer.
V nedeljo, dne 28. avgusta ob 4. in 6. uri
popoldne ter ob 9. uri zvečer.

Mimica Zagorska:

Pod Triglavom

(Zgodovinska povest iz l. 1415. v dobi kmetijskih uporob na Gorenjskem.)

(Dalje)

„Dom našega gospoda je tudi vaš dom.“

In vitezi so jezдили na dvorišče in poskakali s konj, ki so jih hlapci odgnali v hleve, kjer jih je že čakal oves in seno v jaslih. Friderik in Arnulf sta pozdravljala goste v imenu božjem, jim podajala roke in jih poljubljala na lica, potem pa vedla v grad na zajtrk. Prišli so gospodje iz vse okolice. Prijazil je gospod Filip grof Ortenburžan. Friderikov brat iz Stražišča, prišel plemič Andrej Švajger z Brda, prihajal je gospodar Guttenberga pr. Tržiču, ki mu je zvon svetega Jurija tik pred očmi prosil nebes. Niso se branili vabila gospodje s Plavža, prijazil je junaški Gašper grof Lamberg, zadnja sta prihajala Hartman in Jurij Kraig z Bleda. Gospodje so počasi odhajali v grad. Hartman Kraig je z večšim očesom motril trop lovskih psov, ki so jezno bevskali, priklenjeni v kotu in dognal, da so to čistokrvni nemški lovski psi.

V skrajnem oglu dvorišča je gorenj ogenj, ob njem sta stala dva stara hlapca in oprezno obračala na ražen natakjenega janca, od časa do časa sta ga polivala z mastjo, ki je kapala od janca v nastavljeni bakreni kotel.

Čez vzdigni most so cepali eden za drugim tlačani, ki jim je bilo ukazano, da morajo priti na lov za gonjače. Vstopili so se v polkrogu okrog ognja in požirali sline ob pogledu na pečenko, ki je postajala lepo rumena in je prijetno dišala. Ob zidu je stal škap vina in korec v njem, tlačani, hlapci in birtiči so zajemali vino s korcem in se zalivali z njim. Malokdaj pridejo do njega, zdaj pa je priložnost, da se ga napijo zastoj. Pečenka je bila že gotova, hlapca sta jo staknila z ražnja in prvi je začel z velikim nožem rezati enake kose in je dal vsakemu enega. Tlačani so jedli pečenko, da jim je mast tekla od brade in mastno pečenko zalivali z vinom.

Valpta ni bilo na spregled. Med gospodo ga niso marali, med tlačane pa ni hotel iti, ker si je bil z njimi preveč

v komolec. Zato je sedel v kuhinji in pil vino, zraven pa zmerjal deklet, ki so imele polne roke dela. Podpiral si je glavo in vse ga je jezilo, čeprav je bil lep jesenski dan in se je ves grad odel v praznično opravo. Vesel je bil edino misli, da grof in Arnulf v nekaj dneh zapustita Waldenburg in bo potem zopet neomajen gospodar.

Sonce je stalo že visoko na nebu, ko je na dvorišču zapel veliki lovski rog in klical lovce na odhod. Hlapci so odpenjali pse, vsak tlačan je dobil enega in ga je držal na jermenu. Psi so poznali znak, ki ga je dajal rog, ne mirno so grizli jermena in se napejali, da bi se iztrgali gonjačem.

Iz gradu je začela vreti zbrana družba, za grofi in plemiči so šli Arnulfovi vitezi in oprode. Njim so se pridružili domači lovci in daleč zadaj so gnali kmetje in hlapci svoje pse.

V zeleno jelovico je peljal grof Friderik svoje goste. Tu je bila cela gora eno samo kraljestvo zverjadi. Vsi, od male podlasice do ogromnega medveda kosmatina, so imeli v teh gozdovih varno zavetišče. Gozdovi so bili grajski, zato ni v njih nikoli zapela sekira in človeška noga je lemalokdaj stopila sem. Le včasih je Aleš z Lancovega ali Jurčakov Janez z Vošč, skrivoma smuknil med stoletnimi debli in nastavlil past zajcu ali kunji. Često se je Jurčkov Janez zgubil tudi gori pod vrh v ostrorobe pečevje, tam so živeli tropi gamsov in Janez je napel vrv, preležal noč in dan v mahu, potem pa vlekel domov zadavljeno divjo kozjo lep lovski plen. Valpet Ziga je prišel lovit le tedaj, kadar ni imel prav nobenega drugega posla in se mu je uprlo vino, domače in Bregarjevo. Lok in pišče je nosil na hrbtu, streljal je pa le malokdaj, ker je bil slab strellec. Tudi grof Friderik še vse leto ni šel na lov, on in Arnulf sta po cele dneve pila in kockala, ali pa poslušala mladost, ki se jo je pisar Viljem nasrkal iz vina.

Danes pa so nenadoma oživila samotne dobrave, po katerih so se pasle vitke srne in jeleni, dvanaestnikov je bilo mnogo, Aleš pa je videl tudi šestnajstnike in ga je močno jezilo, ker ni mogel do njih. Gozdovi so se dramili iz sna budila jih je pesem in vrisk hlapcev in gonjačev, dramili glasni pogovor in prešerni smeh plemičev, ki kmetom niso znali pokazati prijaznega lica. Arnulf in Friderik sta go-

spode in viteze zastavila po vsej široki gozdni globini, vrela sta spustiti pse, postavila štiri čuvaje z lovskimi rogov in okrog in okrog nastavila gonjače. Valpeta Ziga ni bilo, da bi lov nadzoroval, vse ga je jezilo in je žele raje popivat k Bregarju v Radovljico. Psi so hitro zavohali sled, hiteli po sledi z gobci pri tleh in z naježeno dlako. Podili so zverjad iz skrivališč, besno lajali in drevili vse navskrižem. Za psi so hiteli v hosto gonjači, ploskali so z rokami in z glasnim vpitjem plašili žival, ki ni bila vajena hrupa. Zajci so splašeno tekali sem in tja, vpitje gonjačev in lajež psov jim ni pustil, da bi se mudili v zavetju. Med grmovjem je švigal kožuh lisice-rjavke, medved je jezno brundal in plašno lezel na hrast, ptiči so frfotali med vejevjem, se plašili in v jatah odletavali visoko pod nebo. Srne so plašno tekale ob robu jase, jeleni so popustili pašo, tekli v gozd in se zadevali z rogovjem ob vejevje. Med vpitjem gonjačev in bevskanjem psov, se je večkrat čulo, kako je jasno zabrnela tetiva, čul se je švig pišče in krik zmagovaljva.

Friderik in Arnulf sta ostala na jasi in sta molče poslušala te glasove, ki so tako čudno odmevali v gozdnem svetlišču. Friderik je otožno gledal v hosto in brezbrizno rekel: „Dober lov bo.“

„Dober“, je odgovoril Arnulf in ostro prebadal hosto z očmi.

„Vedel sem, da mora biti tu od sile zverjadi, ker se je nemoteno plodila in zdi se mi, da je tudi kmetje niso preveč zatirali.“

„Aha.“

Friderik je gledal v hosto in čez čas rekel: „Arnulf, danes mi je duša tako bolna.“

Mladji grof je začuden uprl pogled v bratranca. „Ze zjutraj sem videl, da te nekaj teži. Tako hladno si sprejemal goste in mračilo se ti je lice. Kaj te teži? Morda vem pomoči.“

Friderik je povsobil glavo.

„Ne, ne veš mi pomagati. Vprašal sem že pisarja za svet, a on mi je naprej rekel, da je žalost kakor majhen ljubzenski spor, ki življenje le osladi. Ko pa sem mu to zanimal, mi je ponudil vina, češ, to je edino zdravilo, ki bi ti utegnilo pomagati. Pil sem, holestič, ki me muči, se pa vendar nisem mogel znebiti.“

V nedeljo zvečer je umrla žena krojaškega mojstra g. Katarina Novak v starosti 50 let. Pokojnica, ki je bolehalo dalje časa na srcu, zapušta poleg žalujočega moža troje nepreiskrbljenih otrok. Pokopali so jo v torek popoldne ob pol 5. uri na kranjsko pokopališče.

Couch zofe, otomane, divane
in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno
V. TONEJC
tapetnik, Kranj

Nemalo razburjenja je povzročil v Kranju v nedeljo zvečer požar v Stražišču. Vprav, ko so se ljudje spravljali k počitku se je oglasil šmartinski zvon in nekdo je krepko zavpil, da gori v Smartnu. Kranjske ulice so kar nenkrat oživele, vse je hitelo proti Smartnu, nad katerim je bilo nebo res močno razžarjeno. Vendar ni bil požar tako velikega značaja kakor je bil alarm, na neznan način se je vnel kozolec last posestnika Rozmana, ki ni popolnoma zgorel. Ogenj je bil v resnici videti velik, to pa radi tega ker je bil v kozolec naložen oves. Požar je bil v nekaj minutah zadušeno. Ker je g. Rozmanu zgorel kozolec že pred leti in je bil tudi takrat vzrok požara neznan, domnevajo, da je oba požara podtaknila g. Rozmanu sovražna roka.

Motociklistična nesreča mehaničarska vajenca. V petek 19. avgusta popoldne okrog 2. se je peljal mehaničarski vajenec Maks Megušar z motornim kolesom po Vidovdanski cesti. Pri Omerzetovi hiši je privozil nasproti avtomobil, katerega se je fant izognil na skrajno desno in zadel s prikolicco v Omerzetovo hišo. Pri karambolu je dobil zelo hudo poškodbo pod kolonom, da je obležal na tleh. Prepeljali so ga z rešilnim avtomobilom v ljubljansko bolnišnico.

Na drž. realni gimnaziji v Kranju se vrši vpisovanje dijakov in dijakinj po sledečem redu: 1. septembra za I. in II. razred; 2. septembra za III. in IV. razred; 3. septembra za V. do VIII. razreda, vsakokrat od pol 8. do 12. ure. Natančna navodila so na razglasni deski v gimnaziji.

Glasbena šola v Kranju rabi dva učitelja glasbe, enega za klavir, drugega pa za violino. Prednost imajo učitelji, ki bi bilo sposobni voditi tudi mladinsko petje. Prošnjam je treba priložiti izpričevalo o učni sposobnosti v glasbi ter kratak življenjepis; obenem se naj označi višina zahtevane plače, ki se bo končno sporazumno v posebni pogodbi določila. Skrajni rok za prošnje je 10. september t. l.

SPECIALNA TRGOVINA BARV
Jos. Grebenšek
Kranj
Vidovdanska c. 6

Jesenski velesjem v Ljubljani homo imeli letos od 1. do 12. septembra. Prireditve bo obsegala celo vrsto kulturnih in gospodarskih razstav, ki bodo zavzemale okrog 40.000 m² prostora. Največja izmed teh razstav bo mednarodna razstava fotografije in filma. Človek išče lepoto povsod: na nebu, gorah — pa še bližje — na rožah, sadju, vejevju; potem: zgradbah, ulicah in še sto in sto drugih rečeh. Najbolj zagonezna mu je lepota na živih bitjih, že zaradi življenja samega. Vse umetnosti vseh časov, ki jo opevajo, odkrivajo in razodevajo, ali nikoli je ne bodo dovolj opele, ne popolnoma odkrile, ne razodele. Človek je skrivnost sam sebi, je le senca svoje duše. Zato je razumljivo, da ljudje zavestno ali podzavestno radi gledajo slike, pa kakršnekoli že. Fotografiji je dano nežno gledanje in nežno objavljanje. Zato bo fotografska razstava gotovo vedno polna obiskovalcev. Fotografijo bo izpopolnjeval še film. Fotografiji sami in amaterji bodo samo pridobili, če si bodo to razstavo ogledali. Klub neodvisnih likovnih umetnikov bo podal umetnostno razstavo. Zveza gospodinj v Ljubljani pripravlja razstavo „Naši gostje“ v kateri bo prikazala našo ženo v službi tujskega prometa in kot središče in žarišče domače gostoljubnosti. Pri vsem tem pa seveda ne bo manjkalo razstav raznih industrijskih in obrtniških proizvodov, med njimi tudi slavno znana razstava pohištva. Nadalje bo razstava aeroplanov, vzoren saden vrt. Dne 1. in 2. septembra bo razstava plemenskih psov. Posebno velika bo razstava poljedelskih strojev, avtomobilov, motornih koles, radio-aparatur in pa razstava živilske industrije, ki bo nudila na poskušajo dovolj najzbranejših stvari. Harmonika je postala naš splošen naroden instrument, saj imamo že močne zbere mladinskih harmonikarjev, medtem ko je bila harmonika preje dosegljiva navadno šele odraslim fantom. Jugoslovanski harmonikarji se bodo udarili za jugoslov. prvenstvo v nedeljo dne 11. septembra. Na vinskem oddelku velesjema bo pripravljeno lepo zabavišče. Tamkaj bodo koncerti, ples, variete s prvo-

vrstnimi atrakcijami in najrazličnejša ljudska zabavišča. Na železnicah ima vsak obiskovalec polovično vozino. Na odhodni postaji naj poleg cele vozne karte do Ljubljane kupi še železniško izkaznico za din 2.—. Na velesjemu bo dobil velesjemsko legitimacijo in potrdilo o obisku, nakar bo imel brezplačen povratek. Potovanje v Ljubljano je dovoljeno od 27. avgusta do 12. septembra, povratek pa od 1. do 17. septembra.

TRZIC

Državna meščanska šola v Trziču. Završni in razredni popravni izpiti na državni meščanski šoli v Trziču se bodo vršili v sledečem redu:

- Za učence-ke IV. razreda v sredo 31. avgusta ob 8. uri.
- Za učence-ke III. razreda v sredo 31. avgusta ob 9. uri.
- Za učence-ke II.a, II.b razreda v sredo 31. avgusta ob 14. uri.
- Za učence I.b razreda v četrtek 1. septembra ob 14. uri.
- Za učence I.a razreda v petek 2. septembra ob 14. uri.

Učenci, ki imajo popravne izpite, se bodo vpisali v soboto 3. septembra. Vpisovanje v vse razrede se bo vršilo 1., 2., 3. septembra od osme do dvanajste ure.

Vsakdo mora prinesiti k vpisovanju zadnje šolsko spričevalo, davčno potrdilo kolkovano z din 20.—. Učenci, ki se bodo vpisali prvič v I. razred, morajo prinesiti s seboj še krstni list in priti morajo osebno v spremstvu očeta ali matere. S seboj naj prinese vsakdo še kolec din 5.— za prijavo. Davčno potrdilo si mora preskrbeti vsakdo sam in pravočasno, ker je sicer vpis nemogoč.

V torek 6. septembra je rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Učenci se zbero ob tri četrt na osmo pred cerkvijo, da se bodo udeležili pod vodstvom učiteljstva službe božje.

V sredo 7. septembra se bo vršila ekskurzija na velesjem v Ljubljano. Vsi oni učenci, ki bodo šli, naj prinese v ponedeljek 5. septembra din 11.— za vožnjo in vstopnino. Prilgase sprejema upraviteljstvo do 18. ure tega dne.

V petek 9. septembra se bo vršila ob 8. uri otvoritvena sv. maša s klicanjem sv. Duha. Vsi učenci-ke se zbero ob pol osmi uri pred šolskim poslopjem, da odidejo pod vodstvom v cerkev. Po sv. maši je takoj pričetek rednega pouka.

Vsa ostala navodila o vpisu in pričetku so na deski v šoli. Upraviteljstvo.

Pogosto se slišijo pritožbe, da manjka pitne vode. Vodovod je občinsko podjetje, zato ga tudi oskrbuje občina. Da bi se morebitni nedostanki pri vodovodu odpravili in pritožbe o pomanjkanju vode prenehale, je banovina po svojih strokovnjakih 4. avgusta pregledala vodovod. Pred nekaj dnevi je občina prejela tozadevno poročilo, v katerim se ugotavlja, da ni bilo opaziti posebno velikih hib na vodovodu. Nova pomožna cev, katera je bila položena l. 1928, deluje dobro, medtem ko so pri stari cevi lahko nekatere manjši defekti, katerih pa na hitro ni mogoče ugotoviti. Priporočila pa se, da se onim, za katere se ve, da vodo prekomerno uporabljajo, namesti vodoštevec. Sedaj se porabi na osebo 140 litrov vode dnevno, če se vpošteva, da je 3200 prebivalstva v območju vodovoda.

Na podlagi okrožnice banske uprave za pospeševanje tujskega prometa se je ustanovil odbor za tujski promet, ki sestoji iz treh članov občinskega odbora ter po enega delegata SPD in gostilničarske zadruge. Odbor je imel svojo prvo sejo 10. avgusta. Ugotovilo se je, da je do sedaj za propagando tujskega prometa skrbel predvsem podružnica SPD, od kar ji predseduje mladi, vsestransko zmožen g. Salberger, ki je znal zbrati okrog sebe tudi

pridne ljudi. Drugi faktorji pa so le v toliko pospeševali tujski promet, v kolikor so jih silili lastni interesi. Odbor pa bo imel to nalogo, da bo zainteresiral čim širšo javnost za dvig tujskega prometa. Določil si bo program, na podlagi katerega bo iskal sredstva, in v mejah možnosti sestavil tudi proračun, ki bo v bodoče del občinskega proračuna, ker je ta odbor le nekaj pomožni organ občinskega odbora.

ŠKOFJA LOKA

Himen. V nedeljo se bosta poročila g. Šega Franc, uradnik v tovarni „Sešir“ in gospodična Marinka Hafner, učiteljica iz znane in ugledne Hafnerjeve družine. Oba sta vneta prosvetna delavca, posebno ženin, ki se je zlasti žrtvoval pri klubu „Sora“ kot njegov dolgoletni tajnik. Zelimo jima v zakonu obilo sreče in božjega blagoslova.

Trboveljski slavčki. Že kakih 10 dni se nahajajo pri nas na počitnicah „Trboveljski slavčki“. Nastanili so se v šoli, kjer so v petek zvečer priredil uspeh koncert. Tudi na Mestnem trgu so peli v nedeljo zvečer. Ta mladi zbor je napravil na nas prav v vsakem oziru nad vse ugoden vtis. Čudimo pa se, da se tudi sedaj ni oglasil tisti nepovabljeni govornik, ki je ob priliki koncerta Bolgarov pozdravil slednje s tako izbranimi besedami, da je moral zato neprosto voljno prispevati „za občinske reže“ kar 190 din. Je križ, če je človek nepovabljen.

PREDDVOR

V nedeljo po prvi sv. maši se bo vršil v dvorani Ljudskega doma shod JRZ. Vsi somišljeniki vabljeni!

Letošnje leto je bila tujska sezija tudi v našem gorskem kraju na višku. Obiskalo nas je izmenoma nič manj kot 400 tujcev. Pri tem se je opažalo, da bi se dotok tujcev povečal, toda primanjkovalo je sob. Vidi se, da je neobhodno potreben večji vodilni hotel, ki bi razpolagal tudi z zadostnim številom sob.

Gradnja gasilskega doma je v polnem teku, tako da bo v jeseni že pod streho. Pri gradnji so zaposleni 29 domači delavci.

V ponedeljek 29. t. m. praznuje naš dušni pastir g. svetnik Sitar Valentin 60-letnico svojega rojstva. K temu jubileju mu vsi farani kar najpriskrbeje čestitamo z željo, da bi še mnogo let pastiroval med nami. Bog Vas živi, g. jubilan!

SMARTIN PRI KRANJU

Kino Smartinski dom nam prikazuje v soboto 27. avgusta in v nedeljo 28. avgusta veliki vzgojni film „Obmejno mesto“. Videli bomo življenje človeka, ki je stremel, da se dvigne do čim večjega bogastva, pa končno vendarle uvidi, da je prava sreča edino med rezevi in pri materi. Johnnya Ramirez, ki je bil med siromasnimi, a je obenem študiral pravo in se zopet med siromake vrnil, nam igra največji sodobni igralec Paul Muni. Isti kot nam bo danes teden prikazal Zolaja v največji mojstrovini „Vest človeštva“.

STRAZIŠČE

Krajevna organizacija JRZ Strazišče priredi v nedeljo 28. avgusta ob 9. uri dop. v prostorih Smartinskega doma narodno-obrambni shod. Pride govornik iz Ljubljane. Vsi člani, kakor tudi ostali, vljudno vabljeni. Odbor.

V nedeljo zvečer ob 10. uri je začel goret kozolec posestnika Franceta Rozmana, p. d. Krmca. Ogenj je nastal ali iz malomarnosti oseb, ki iščejo ponoči zavetja pod kozolci, ali pa tudi iz hudobije. Pred 2 leti je ta kozolec pogorel na isti način. Pogorela so mu 3 okna kozolca, napolnjena z žitom.

Požar je zelo vznemiril vaščane. Prva je bila na mestu požarna bramba iz Kranja. Čudno je, da ni bilo od nikoder straziške brigadne, ki ima vendar najbližje. Ljudje opravičeno pričakujejo pojasnila. Nekateri pravijo, da

se je zgubil ključ, drugi pa, da se jim ni zdelo vredno močiti cevi. Ali pa je bila vzrok nedelja in veselica, ki se je vršila malo proč od pogorišča pri g. županu Križnarju!

PRIMSKOVO

Nočne vaje. V nedeljo pozno ponoči je mirne prebivalce našega predmesja prebudil strel iz revolverja. Kolikor smo do sedaj doznali, je streljal eden izmed junaških napadalec na naše prosvetarje. Dobro bi bilo, če bi oblast pogledala, če ima dotični dovoljenje za nožno orožja kar po našem mnenju ni slučaj.

Bruno skozi okno. Tudi to se je zgodilo pri nas. Fantje so šli klicat dekleta. Ker se jim pa ni hotelo oglasiti se nekje v bližini našli pet metrov dolgo bruno ter ga porinili skozi okno. Storilci se kakor je videti sami strmujejo svojega početja, zato so poskrbeli, da gre po vasi glas, da so „ti prekleti prosvetarji“ taki divjaki. Da, da!

Nočni mir. Zadnji dopis v Gorenjcu je zelo razburil nemirne nočne duhove. S podvojeno silo so se vrgli na svoj poklic jemati ljudem nočni počitek. V soboto zvečer je odneval pri nas glas že precej priletnega „zoprnega pevca“, ki mu je pridno sekundiral v nižjem altu zelo dobro znani „pjevač“ elegij o pomanjkanju svobode in „zatiiranju“ pravičnih. Le naprej! Boste kmalu nagrajeni!

Radovednost in razburjanje. Vse se izprašuje: Odkod je dopisnik ta doma, da ga nabeden ne pozna? Tiplje se, ugiba, kritizira se, hvali se, skratka, življenje je razgibanost. Pravega imena pa le ne pogruntajo in ga ne bodo pogruntali. Pač pa je raznim vnetim kvartircem in „fucarjem“ dana možnost, da pridno stavijo in igrajo na to, kdo bo uganil pravega. Kar se pa tiče razburjenja pri nekaterih pa to-le: Vidi se, da vsak rojen Primskovljan veliko da na dober glas svoje rojstne vasi. Glejte tedaj, da bo torej vas v svetu uživala dober glas, kakor to sami želite. Zato pa vsi storite svojo dolžnost in pomagajte zatreti v vasi vse, kar ji ni v čast. Potem bodo dopisi precej drugačni. Sicer bomo primorani toliko časa čistiti, da bo nesnaga, ki ne spada pred prag poštene hiše, očiščena, četudi bi se bilo treba poslužiti skrajnih sredstev. Če bo pri tem dobra volja, potem bomo lahko v doglednem času kaj lepšega napisali.

Govori se... da nekateri, ki so poklicani, ne store svoje dolžnosti, da se bratijo z onimi, katerim bi morali gledati na prste. Zato se bo poskrbelo, da bodo drugi njim gledali na prste. In poslednje takega človeka je hujše kot prvo!

...da ima nekdo, kdo ve odkod je prišel ta človek, zelo ostre oči, ki vse vidijo. Vrag si ga vedi, kdo bi to bil. Pa ni mogoče, kakšen tajni policijski agent? Torej pozor, „poklicani“ in podrejeni, kajti vrag ne počiva nikoli.

...da sledi v Gorenjcu še več zelo zanimivih dopisov.

...da je vest o primskovskih razmerah prodrla že do zelo merodajnih ušes.

Šenčurski združniki pri Sv. Hemi in v Celovcu

Šenčurski župan Umnik je zbral 50 zahtevnikov iz Šenčurja in iz nekaterih okoliških občin. Tem so se pridružili tudi okr. kmet. referent Wernig, ravnatelj Gorenjske kmetijske zadruge Lesjak z Kranja in mlad akademik iz Trziča.

V prostornem avtobusu so se odpeljali v nedeljo 21. avgusta ob 4. uri zjutraj na Brezje, kjer so bili pri sv. maši; nato je odrdral avtobus v meglenem juriu proti Jesenicam, vedno bližje gora, skozi romantično pokrajino v Kranjsko goro na Podkorensko sedlo.

Hitro so opravljene obmejne carinske formalnosti in po temeljiti razkužbi naših obval kopelji avtobusa stopimo na koroška tla, na tla sedanje Nemčije.

Počasi se spušča avtobus po strmih serpentinah v dolino in vedno veličastneje se nam odpira pogled na rodovito prostrano ravan Ziljske doline in okolice Beljaka. Naši kraji, naši ljudje in vendar navidezno neločljiva meja med nami!

Ogledamo si Beljak in beljaško cerkev. Tu se že bolj uživamo v nove razmere. Hiteti nam je vendar treba na Osojsko jezero, kjer obstanemo pred znamenito vzpenjačo „Kanzelbahn“.

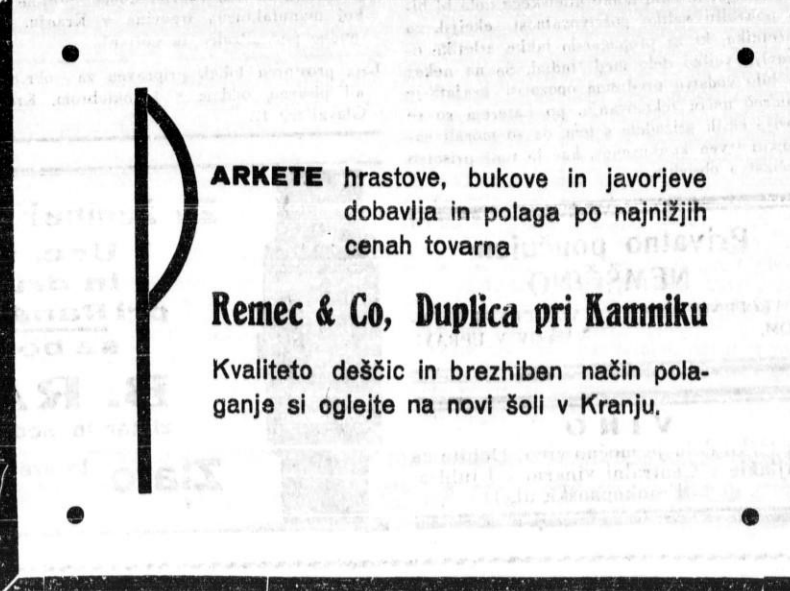
Polno ljudi in radovednežev se zbere okrog nas in 2 mladi Korošci se celo skorajžita, da vprašata, kako bi mogli priti „čez mejo“ v Ljubljano. Ko vendar dvojica naperi svoje foto aparate na nas, se pomešajo med nas domačini, Slovenci in Nemci, in nič več ni nekdanjih predsodkov glede krajev in ljudi onstran meje. Nasprotno!

Na dolgi vožnji ob Vrbskem jezeru motrimo najlepše in najizrazitejše točke okrog jezera: Vrba, kamor je bila dospela pred 20 leti že naša konjenica, najsevernejša slovenska občina.

ARKETE hrastove, bukove in javorjeve dobavlja in polaga po najnižjih cenah tovarna

Remec & Co, Duplica pri Kamniku

Kvaliteto deščic in brezhiben način polaganja si oglejte na novi šoli v Kranju.

na med Osojskim in Vrbskim jezerom — Kostonje z znamenitimi pasijonskimi igrami, ki se vršijo vsako leto še vedno v slovenskem jeziku, najlepši polotok v Vrbskem jezeru — božja pot Gospe na Otoku, Poreče, Krivavrbica in Celavec.

Od tu dalje k Gospej sveti, kjer je bil pravkar sprejem romarjev, ki so se pripeljali prejšnji dan z vlakom iz Ljubljane in kjer zamoremo po kratkih pobožnostih ostati le malo časa.

Mimo knežjega kamna v vedno izrazitejšo lahko hribovito ravan tako imenovani Krapfeld z vso naglico hiti avtobus. Čim bolj na sever prihajamo, tem redkejša so naselja, tem večje kmetijske obrate opazamo. So tam vsekokor takoimenovani „Herrenbauern“, gospodski kmetje z ogromnimi poljedelskimi kompleksi, z do 300 glav goveje živine in po 12 hlapecev in 15 dekel pri enem kmetu. Vendar smo po ekstenzivni zaostali obdelavi polja lahko ugotovili, da tu že zdavnaj ni več „gospodskih“ kmetij, da tu vsled socialnih prilik, ki so nastale po vojni, velekmetovalci komaj životarijo. Edino stroji, kateri celo na nedeljo samotno počivajo na prostranih njivah, so vzdrževali te velike kmetije še nekoliko „nad vodo“. Tudi številni pašniki levo in desno ob cesti omogočajo nekoliko izrabiti sicer slabo obdelano zemljo.

Tu, kakor drugod na Koroskem z vsepovsod skromnejšim in celo revnim videzom, smo se mogli prepričati, kako grozna je bila tu gospodarska kriza in smo se mogli prepričati, da slika poljedelske pokrajine in skromnejšega ljudstva odgovarja uradni nemški ugotovitvi, ki navaja, da je bilo v bivši Avstriji toliko kmetij zarubljenih, kolikor znaša površina celokupne koroske dežele. — Sicer za naše pojme precej enolična pokrajina, osobito od St. Vida dalje proti Brežam in dalje potem na levo v daljno Krko.

*

Krka. Tih trg in tiha dolina, ki že sama po sebi diha nekaj mir in pobožnost.

Velicastejše notranjosti, ogromnih dimenzij, starodavnosti kipov in umetniških nabožnih slik krške stolnice nas vse na mah tako prevzame, da zgine prejšnje razizorno razpoloženje, da na mah onemimo in začnemo hlastno begati v tem veličastnem svetišču od ene do druge znamenitosti, z enega dela cerkve v drugi del, da bi videli in doznali čim več.

Mlad nemški duhovnik iz ondotnega samostana (po izgovorjavi sodeč domačin iz Saksonske!), kateremu je po službi poverjena naloga, da vodi tuje romarje, se nam pridruži in nam prav strokovno in sistematično razkaže vse verske in zgodovinske znamenitosti, od evropsko znamenite visoke škofove palice z izredno velikim številom starih fresk in starodavnimi organi do kripte, groba sv. Home, s stranskim prostorom z nad 100 iz čistega marmorja zgotovljenih stebrov. „Ni to sicer največje, vendar je to najlepši prostor oz. gozd marmornatih stebrov svetišča v Evropi,“ pojasni naš vodnik, mlad nemški duhovnik. — Da knjigo bi mogli pisati, če bi hoteli v podrobnosti navesti vse zgodovinske in verske znamenitosti veličastne krške stolnice.

Ja ko se že pripravljamo za odhod, nas šenčurski organist, ki intonira na starodavnih orglah nabožno pesem, priklene za hip še v svetišče. In mogočno zadoni po prostrani stolnici: „Lepa si, lepa si, roža Marija...“ Nepozabno nam ostane krška stolnica v spominu. Za eno celo uro smo se predolgo zamudili v Krki. Naša pesem je privabila obilo domačinov, kateri se niso mogli ločiti od naših ljudi, ki so se zdeli navzočim nemškim kmetom po značaju in pesmi tako domači... (Dalje.)

Kmetijstvo

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto začetkom novembra 1938. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po 5 mesecev. To zimo, ki pride, se vrši samo II. tečaj. Letos se torej sprejemajo učenci samo v celoletno šolo.

Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji.

Lastnoročno pisane prošnje za celoletno šolo, kolkovane z banovinskim kolkom za din 10.— je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu čimprej. Prošnji je priložiti:

1. Krstni list,
2. domovnico,
3. zadnje šolsko spričevalo,
4. spričevalo o npravnosti o onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole,
5. izjavo staršev odnosno varuha (banovinski kolek za din 4.—), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja,
6. obvezna izjava staršev ali varuha (banovinski kolek za din 4.—), ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotjem slučaju pa, da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev.

7. uradno potrdilo občine o velikosti posestva, o davčnem predpisu ter družinskih in premoženjskih razmerah staršev (kakor številčno razne družine, posebne razmere, koliko rede konj, goveje živine, prašičev in pod.)

Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola.

Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratak sprejemni izpit iz slovenščine in računstva, katerega so oproščeni absolventi dveh ali več razredov meščanske šole ali kake nižje srednje šole. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbina znaša od din 300.— do 75.— po premoženjskih in družinskih razmerah prosilca in se plačujejo vnaprej. Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti pod 7 navedeno občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

ŠPORT

Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija — sekcija Kranj, poziva vse kolesarje v območju kranjskega okraja, kateri se nameravajo športno udeleževati v kolesarskem športu, da se sigurno udeležijo sestanka, kateri se vrši v Kranju dne 31. avgusta v prostorih gostilne Mayer ob pol 9. uri zvečer. Namen sestanka je izvoliti v odbor agilne člane, sklepanje o letošnjih prireditvah, otvoritveni dirki, raznih izletih in družabnih prireditvah. Okraj kranjski ima menda za ljubljanskim največje število kolesarjev, a ne premore v svojem območju niti enega društva, ki bi vso to ogromno število kolesarjev povežalo v celoto in gojilo tudi kolesarstvo kot šport in tako dokazalo, da imamo tudi tu kolesarje, kateri so v stanju kosati se z ostalimi v Sloveniji. To nalogo si je nadela K. K. M. Ilirija — sekcija Kranj in pričakuje polnoštevilno udeležbo na tem sestanku.

IZ LAHKOATLETSKEGA DELA SPORTNEGA DNE S. K. SAVICE.

V nedeljo 14. avgusta je imela SK Savica svoj „Sportni dan“. Na programu so bile kolesarske, nogometne in pa lahkoatletске tekme, ki so zavzemale tudi na tem športnem dnevu prvenstveno mesto. V balkanski štafeti je nastopil kot pomoč moštvu „Savice“ dober sprinter in znani nogometaš SK Kranja, Eltrin, ki je doprinesel zmago SK Savici, ki je zmagala v času 3:49 pred moštvom Šmartin, ki je na progi doseglo za sekundo slabši čas.

Sledil je po daljšem presledku cross-country tek na ca. 6000 m dolgi progi, okrog Stražišča. Radi propagande lahke atletike na deželi je nastopil tudi znani državni rekorder Bručan Jože, ki je celotno prireditev močno dvignil in pa član Ilirije Markovič.

V težki progi je prvi pasiral cilj, ki je bil ob igrišču Savice, Bručan v odličnem času 16:08 min, sledil mu je v razdalji kakih 400 metrov tekač Kranjec, član Primorja in se plasiral s časom 17:30 minut na drugo mesto. Sledita še: Markovič v času 17:40 min in pa Benedik. Od vseh 6 tekmovalcev, ki so bili na startu pred Šmartinskim domom sta dva med tekom odstopila.

Popoldne je bil na igrišču S. K. Savice med odmorom nogometne tekme tek na 1500 m. Nastopilo je več tekmovalcev, ki pa radi neodgovarjajočega in slabega terena niso mogli postaviti bogve kako dobrih časov. Tukaj je sigurno zmagal z velikim naskokom Berčič I. član A.S.K. Primorja in član F. O. Šmartin v času 4:46. Sledita mu Kranjec v času 4:50 in pa tik za njim Kočar član A.S.K. Primorja in F. O. Šmartin s časom 4:51.

K celotni izvedbi lahke atletskega dela bi bilo pohvaliti veliko požrtvovalnost sekcijškega načelnika, ki za propagando lahke atletike opravljala veliko delo med ljudmi. Še na nekaj bi bilo vodstvo predvsem opozoriti, grajati je namreč način tekovanja, po katerem so se gostje čutili prizadete s tem, da so morali nastopati izven konkurence, kar je tudi prisotno občinstvo obsodilo.

Privatno poučujem NEMŠČINO

V VEČERNIH URAH Z ZAJAMCENIM USPEHOM. NASLOV V UPRAVI.

VINO

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani — Frankopanska ul. 11

blagemu in dobremu Schichtovemu terpentinovemu milu, ki odpravi temeljito vsako nesnago. Schichtovo terpentinovo milo uživa svoj sloves pri milijonih gospodinj in si je pridobilo njihovo popolno zaupanje, kajti perilo oprano s tem milom, ostane dolga časa kot novo.

SCHICHT TERPENTINOVNO MILO

pere bleščeče belo

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0-50 D. Najmanjši znesek je 6 Din

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKS, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Šipica).

Služkinjo za dopolne sprejme DROGERIJA B. Sinkovec, Kranj, Prešernova 2. Tam se je tudi predstaviti.

Rezervo avtomobilsko kolo s pneumatiko Dunlop je izgubljen na cesti Kranj — Kokrica — Preddvor — Jezersko. Najditelj naj ga proti nagradi izroči najbližji orožniški postaji.

Sprejem vajenke v galanterijsko trgovino. Ana Kristančič, Kranj.

Iščena prazna soba za stanovanje dijaka. Pohištvo in posteljnino ima sam. Naslov v upravi.

Prodaj radi selitve 1500 komadov dobre cementne strešne opeke, veliki format, po 0.70 din. Domače delo. Naslov v upravi.

1000 din nagrade dobi, kdor mi preskrbi službo tovarniškega delavca v Kranju. Tržiču ali Jesenicah. Ponudbe na uprava lista pod „Služba“.

Učenko, poštno, pridno, s potrebno šolsko izobrazbo sprejem takoj. Specerija, steklo, porcelan, Anton Vreček, Kranj.

Sprejem služkinjo za vsa hišna dela, ima priliko učiti se kuhanja. Prednost imajo kmečka dekleta od 15 do 18 let. Ponudbe na P. M. Križe št. 50.

Preklic! Hafner Jože, uradnik iz Zabnice št. 1. obžaluje in preklicuje kot neresnične žaljive besede, ki jih je raznašal o Babniku Karolu, kaplanu iz Stare Loke in se mu zahvaljuje, da je odstopil od zasebne tožbe. Skofja Loka, dne 22. avgusta 1938.

Učenca uglednih staršev z najmanj 2 razreda gimnazije in vso oskrbo doma sprejme takoj manufakturna trgovina v Kranju. Ponudbe pod „Priden in pošten“.

Lep, prostoren lokal, pripraven za obrtnika ali pisarno, oddam s 1. oktobrom, Kranj, Glavni trg 17.

Od 1. — 12. sept. 1938.

LJUBLJANSKI VELESEJEM

Polovična voznina na železnici in parobrodih.

Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za din 2.—.

Mednarodna razstava fotografije in filma. — Umetnostna razstava. — Gospodinjaska razstava. — Vzoren sadni vrt. — Obrt, industrija, pohištvo, aeroplani, avtomobili. — Riemanski pas 1. in 2. IX. — Takma harmonikarjev 11. IX. — Lepo zabavišče, velikomestni variete.

Nagradno žrebanje. Darila za obiskovalce velesejma: motorno kolo, radio-aparat, šivalni stroj, 30 koles.

Vedno v zalogi žive ribe in raki.

Hotel „Stara pošta“, Kranj
Toči se PILZENSKO PIVO.

Izdelujem umetni kamen, kakor stopnice, spomenike, nagrobne ograje in okvirje, okvirje za vrata, balustrade, kandelabre, vodomete, terazo tlak, stensko oblogo, vaze, krogle, vrtno ograje i. t. d. Imam na zalogi večjo množino vsakih cementnih cevi. Zahtevajte ponudbe!

ANTON MOHORIC

cementni izdelki

STARI DVOR 16 P. SKOFJA LOKA.

DIJAKI!

Slike za legitimacije najceneje pri

FOTO JUG, - KRANJ

Za ženine! Za neveste!

Ure, zlatnina, in druga darila pri Rangusu v Kranju se bodo dobila!

B. RANGUS
zlatar in sodni cenilec v Kranju

Zlato in srebro kupujem po najvišji dnevni ceni!

